

Areálová polonistika

Písemná zkouška z přehledu polských dějin, reálií a kultury

U SZBZk posluchač musí disponovat základním přehledem o dějinách polského státu, národa a polské kultury – v písemném testu (oddíl B písemné části státní zkoušky) tedy prokáže, že zná důležité osobnosti a události z polských politických, kulturních a literárních dějin, případné souvislosti s významnými díly polské literatury a umění. Vyžadována je rovněž rámcová znalost polských zeměpisných, ekonomických a společenských reálií, včetně základní orientace v mapě Polska. Tyto znalosti se předpokládají i u ústní části zkoušky z polské literatury jako nezbytný vývojový kontext polské literatury. V testu je možné získat **max. 50 bodů** a skládá se z otázek různého formátu, výrazně však převažují uzavřené otázky s výběrem z nabízených možností. Požadovaná úspěšnost je **min. 30 bodů. Časový limit: 60 minut.**

Seznam tematických okruhů z areálové polonistiky

1. Polsko v 10.–13. století: christianizace Polska a počátky polské státnosti za vlády Měška I. a Boleslava Chrabrého, období územní roztříštěnosti a opětovné sjednocení za vlády poledních Piastovců. Polská středověká literatura a kultura.
2. Polsko v 14.–15. století: královna Jadwiga a nástup Jagellonců na trůn, vznik polsko-litevské personální unie, spory a konflikty s řádem německých rytířů.
3. Polsko v 16. století: tzv. zlatý věk, vláda Zikmunda I. a Zikmunda Augusta, vytvoření lublinské unie, přechod k systému volených panovníků. Reformace a protireformace v Polsku. Polská renesanční literatura a kultura.
4. Rzeczpospolita Obojga Narodów: politický systém polsko-litevské šlechtické republiky, její multietnický a multikonfesní charakter.
5. Polsko v 17. století: vasovská dynastie na polském trůnu, válečné konflikty polského státu se sousedy. Sarmatismus jako specifický typ polské barokní kultury a jeho odraz v literatuře a umění.
6. Polsko v 18. století: období saské dynastie na polském trůně, krize polského státu vedoucí k jeho zániku (trojí dělení Polska). Polská osvícenská literatura a kultura, vznik důležitých osvícenských kulturních institucí.
7. Polsko v první polovině 19. století: Poláci v napoleonském období, plány na obnovení Polska (doma i v zahraničí), polská povstání v 19. století. Polská literatura a kultura období romantismu.

8. Polsko od druhé poloviny 19. století do roku 1918: situace a vývoj v jednotlivých záborech po lednovém povstání, Poláci za 1. světové války, polské legie. Polská literatura a kultury období pozitivismu a moderny.
9. Meziválečné Polsko: obnovení polské státnosti v roce 1918 a boj o hranice státu, česko-polské spory o Těšínsko v meziválečném období, tzv. sanační režim. Meziválečná literatura a kultura.
10. Druhá světová válka v Polsku: průběh a důsledky s důrazem na Varšavské povstání a polský odboj.
11. Polsko v letech 1945–1956: politický a společenský vývoj pod diktátem Sovětského svazu, nástup a charakteristika komunistického režimu.
12. Polsko v letech 1956–1970: Polsko v gomułkowském období, krizové události let 1956, 1968 a 1970.
13. Polsko v 70. letech: Polsko v éře Edwarda Gierka a krizové události let 1976 a 1980–1981, volba Karola Wojtyły papežem, vznik Solidarity.
14. Polsko v 80. letech: lidové Polsko od vyhlášení výjimečného stavu (1981) k prvním svobodným volbám (1990), pád komunismu v Polsku ve srovnání s ostatními státy východního bloku.
15. Polsko po roce 1989: cesta k začlenění do euroatlantických struktur, současná politická scéna (politické strany, hlavní osobnosti, nejvyšší představitelé státu).
16. Hlavní historické regiony Polska, jejich základní charakteristika, centra a lokalizace na mapě.
17. Stručná fyzickogeografická a socioekonomická charakteristika současného Polska (přírodní podmínky, obyvatelstvo, hospodářství).
18. Základní přehled o politickém systému Polska, státních symbolech a aktuálním správním členění státu.
19. Hlavní turistické atraktivity Polska, nevýznamnější oblasti cestovního ruchu, polské památky zapsané na Seznamu světového dědictví UNESCO.
20. Nejvýznamnější osobnosti a události česko-polských kulturních a literárních vztahů.